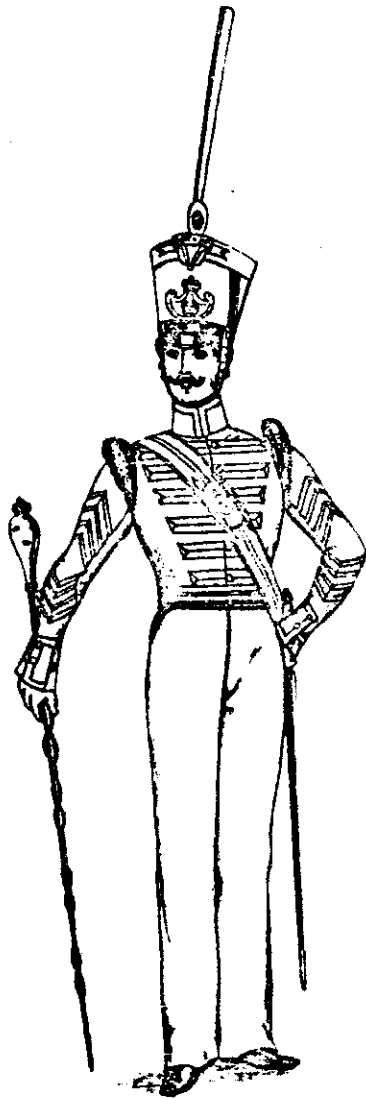

MARSCH NYTT 11

OKTOBER 1971

Redaktion:
Rolf Jansson
Lars C Stolt

SVENSKA MARSCHFRÄMJANDET

Box 3283
103 65 Stockholm 3
Postgiro 40 52 96-5

Generalsekreterare:
Uno Andersson

Eftertryck tillåtet med
angivande av källan

EN AFTON MED SAM RYDBERG

Svenska marschfrämjandets högtidsdag -
Sam Rydbergdagen, onsdagen den 27 oktober
klockan 19, högtidlighålles på Militär-
högskolans mäss (fd A 1) Valhallavägen 117.

Andreas Rossipal
kåserar med musikillustrationer om
Sam Rydberg, Sveriges genom tiderna mest
kände marschkompositör.

Avsikten är även att företaga ett experi-
ment, att under aftonens lopp försöka ord-
na en "March Session" om till-
räckligt många spelsugna medlemmar kan
ställa upp så att en trio, sextett, oktett
eller större ensemble kan bildas. I så fall
kommer helt opretentiöst några Sam Rydberg-
marscher att spelas. Den som har instrument
onbedes medtaga detta och vid anmälan, på
talongen anteckna instrument, så att nöd-
vändiga förberedelser kan göras.

Middag bestående av sandwich, varmrätt
(schnitzel), öl eller vatten samt rödvin
och kaffe serveras till ett pris av 39 kr.
Obligatorisk föränmälan endast genom inbe-
taling av kronor 39 till främjandets post-
giro 40 52 96 - 5 senast den 22 oktober.

Fredagen den 26 november

F Y R T A L I K U N G A R

En jämförande studie av J Ph Sousa, Carl
Teike, Julius Fucik och Kenneth Alford.

Desutom för dem som så vill några musika-
liska nötter att knäcka vars rätta lösning
eventuellt kommer att inbringa ett mindre
pris. För detta program svarar general-
sekreteraren.

PREOBRAZJENSKIJ — MARSCHEN

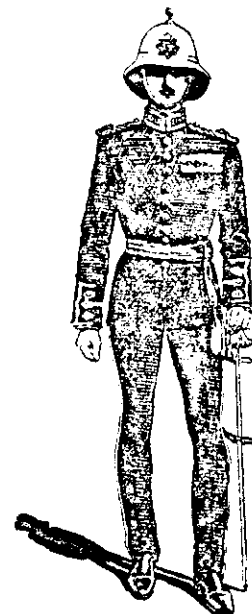
- paradmarsch i Ryssland, Tyskland, Spanien och Britannien

Lars C Stolt

Innan Peter den store vid tio års ålder 1682 utropades till kejsare av Ryssland, bodde han med sin moder i byn Preobrazjenskoje nära Moskva. Där uppsatte han sina lekregementen med bojarsöner och hovfunktionärer. Ur dessa lekar växte sedan fram det främsta gardesregementet i den nya ryska armé som Peter satte upp. Det uppkallades efter byn Livgardesregementet Preobrazjenskij (det ryska livgardet omfattade 1914 inte mindre än 14 fotregementen).

Regementets marsch har blivit berömd inte bara på grund av regementets egenskap av främsta rangregemente utan även på grund av den inspirerande melodin med karakteristisk trio i moll, som bygger på ryska folksånger. Marschen fördes från St Petersburg 1826 till Tyskland av Prins Wilhelm av Preussen, där den upptogs i den preussiska armémarschsamlingen (under nummer II/99; först även I/99). Den delade detta öde med många ryska marscher, och ännu 1914 var mer än 10% av alla preussiska armémarscher ryska till ursprunget. I dessa dagar var emellertid banden många mellan de båda ländernas militärmusik. Sålunda hette gardesmusikinspektören i St Petersburg i början av 1800-talet Ferdinand Haase (ev Friedrich H) och han har också i tidiga utgåvor tillskrivits marschen. Marschen spelas både i Präsentier-tempo och som snabb marsch.

Kung Alfonso XIII av Spanien blev vid sitt första besök i Ryssland så betagen av Preobrazjenskij-marschen att han bad tsar Nikolaj II om tillåtelse att anta marschen för det spanska Hillebardjärgardet, som tjänstgjorde som kungens personliga palatsgarde och ansågs som det äldsta regementet i Europa. Lord Mountbatten, som var kusin till Alfonso's gemål, prinsessan Victoria Eugenie av Battenberg, blev 1928 vittne till hur Hillebardjärgardet i sina magnifika uniformer i procession skred utför den stora marmortrappen i kungliga palatset i Madrid, föregånget av sin 70-manna musikkår som spelade Preobrazjenskij-marschen. Detta gjorde ett så starkt intryck på Lord Mountbatten att han frågade kung Alfonso om han kunde få använda marschen, då han fått ett befäl tillräckligt stort för att innefatta Royal Marines' musikkår. Kungen gav honom marschen, till vilken hans anknytning i övrigt bestod i att han var nära släkt med tsar Nikolaj II liksom med chefen för Preobrazjenskijgardet vid tiden för hans födelse, storfurst Sergej Alexandrovitch, som alltså innehade en ställning motsvarande den som Lord Mountbatten skulle få som Colonel of the Life Guards, brittiska arméns främsta regemente. Det skulle emellertid dröja till 1942 innan Lord Mountbatten lät den första marimusikkåren under Combined Operations Command spela marschen som en inspektionsmarsch för honnörsvakten. Sedan dess spelade alla marimusikkårer under hans befäl marschen inte bara som inspektionsmusik utan även till långsam förbimarsch i parad och då sammanslagna kårer

gjorde "beating retreat". Även musikkörer ur US Marines spelade marschen då Lord Mountbatten inspekterade, liksom två bataljoner ur King's African Rifles.

Vid Royal Marines 300-årsjubileum 1964 överlämnade Lord Mountbatten, som då var Chief of the Defence Staff, marschen till Royal Marines, som genast antog den som sin Regimental Slow March. Den ersatte i denna egenskap marschen "The Globe and Laurel" av Vivian Dunn, vilket måste betecknas som en klar vinst. Lord Mountbatten är Colonel Commandant of the Royal Marines, vars Captain General är hans systerson Prince Philip, till vilken marschen överräcktes den 10 juni 1964 vid Royal Marines' årliga Beating Retreat på dennes födelsedag. 260 år tidigare, 1704, hade deras gemensamma förfader Prins George av Hessen-Darmstadt fört befäl över Royal Marines vid dess största seger, Gibraltars erövring. Temamusiken till TV-serien "Mountbatten", som även sändes i svensk TV, var Preobrazjenskij-marschen, spelad av Royal Marines musikkår.

Förmodligen på grund av att Sverige och Ryssland utkämpat en del krig med varandra har man på brittiskt håll fått för sig att marschen skulle ha svenskt ursprung. Något som talar för detta har emellertid inte presterats. Det troliga är väl att den komponerats i Ryssland, kanske av Haase, på grundval av ryska folkmelodier. Ett annat kompositörsnamn som nämns i brittiska källor i samband med marschen är en viss Donajowsky.

Marschen kan avlyssnas i sin tsarryska version på "Hommes et Faits du XX:e siècle HF 15", i sin tyska version på "Philips P 08617 L" och i sin brittiska version på "HMV CSD 1562". Om den spanska versionen finns inspelad är däremot okänt.

GRÖTLUNKEN

E. Zikoff.

Undertecknad, medlem av marschfrämjandet, är just hemkommen efter min tredje säsong med mässingssextetten vid Medevi Brunn. Detta föranleder mig att skriva några rader.

Först en kort presentation av Medevi Brunn, dess orkester och traditioner. Medevi Brunn, vilken grundades 1678 av Urban Hjärne, är ansedd som Sveriges äldsta hälso-brunn. Medevi är beläget i Östergötland mellan Motala och Askersund, ca 1 km söder om gränsen till Närke. Det för vilt fack mest intressanta med Medevi Brunn är dess musikaliska traditioner. Sedan ett hundratal år tillbaka har man varje år engagerat musiker till "Medevi Brunnsorkester". Denna orkester, vilken bara finns till under sommaren, bestod till början med av ordinarie militärmusiker. Under så

gott som hela 1900-talet har man använt mässingssextett (något år kanske förstärkt-med klarinett, ibland trumpet). Från 40-talet har rekryteringen gjorts bland pensionerade militärmusiker. I våra dagar är det ont om pensionerade militärmusiker som har "ambis" kvar för att klara av de krävande kornettstämmorna, varför orkestern numera har föryngrat sig. Många militärmusiker har övergått till civila jobb, t ex som musiklejare, och som sådan har man ledigt stor del av sommaren. Det synes som musiklejarna blir den kategori som för den musikaliska traditionen vidare vid Medevi Brunn, för mässingssextetten vill man i det längsta ha kvar. I sommar har sextetten bestått av tre musikstuderande från Malmö musikhögskola (esskornett, B-kornett och undertecknad tenor I) samt fyra pensionerade militärmusiker (althorn, tenor II, bastuba och trummor). Alderskillnaden har varit stor - yngst 23 - äldst 78 år - men samarbetet har varit gott och den musikaliska standarden har hållits rätt hög.

Sextetten har framträtt ca tre timmar dagligen, och ett dagsprogram ser ut så här: 0730 går vi revej (Svenska arméns revej). Vi marscherar genom brunnsområdet ned till brunnsparken, där brunnspredikanten (jo, det finns en sådan också!) förrättar en kort morgonbön. Därefter följer en stunds "seriös konsert" - dvs vi spelar några lugna stycken, i regel hämtade ur 1800-talets manskörsrepertoar (Lindblad, Söderman etc).

Klockan 0800 hissas flaggan till Svenska flottans (!) paradmarsch. Därefter ledigt till eftermiddagskonserten klockan 15 - 16. Kvällskonsert klockan 1845 - 1930 och nedhalning av flaggan klockan 20. En kvart före den sk Grötlunken spelar vi två marscher (söndagar dessutom Svenska arméns tupto) och klockan 21 anträder vi grötlunken.

Varje konsert inleds och avslutas med en marsch, varför vi spelar minst sex marscher om dagen. Sextettens marschrepertoar består av ca 150 nummer.

Medevi Brunn är ett privatägt aktiebolag, vilket bla erhåller anslag från Östergötlands landsting för tex finansieringen av mässingssextetten.

Lars Eric Andersson

----- X -----

KLIPP UR TIDNINGEN "MUSIKERN"

G a m l a s v e n s k a m a r s c h e r s o m r ä d d a s f r å n
g l ö m s k a

Svenska militärmusiken har i dagarna berikats med ytterligare några marschfynd, som gjorts i Finland av den kände skådespelaren Gustaf Hjort. Det gäller två svenska regementsmarscher, som hänföra sig till tiden för 1808-09 års finsk-ryska krig och som sedan dess fallit i glömska. Hr Hjort, som själv är en mycket intresserad samlare lyckades komma över dem under sin senaste vistelse i Finland och har sedan skänkt dem som gåva till Göta livgardes musikkår. Marscherna hava nyligen spelats av Göta livgardes musikkår under direktör Trobäck på Hasselbacken.

De två marscherna äro Ernst von Vegesacks marsch och en regementsmarsch, som efter den lägerplats där den företrädesvis spelades fått namnet Parolamarschen. Den förstnämnda har tidigare arrangerats för piano av professor Kajanus i Hälsingfors och sedermera överflyttats för militärorkester av direktör Trobäck, som även gjort ett direkt arrangemang för militärorkester av Parolamarschen.

Nr 16, 16 augusti 1920

Falun icke komma då den spelade "Musik vid Siljan". Då återstod intet annat än att låna musik från Örebro. Därifrån skickades en sextett med en regementstrumslagare som ledare (övrig personal i Örebro hade civila musikuppgifter!).

Den 7 juli hade man högvaktsträning på kaserngården med musik av sextetten - instrument: 1 trumma, 1 valthorn, 2 trumpeter, 2 tenorbasuner. Jag vill inte påstå att det lät som militärmusik, snarare som brunnsmusik. Därmed ej sagt att musiker-
na som sådana spelade dåligt!

Den 8 juli vid Krigsmans erinran spelade regementstrumslagaren bastuba. Av denna anledning fick den längst fram till vänster stående musikern strax före avslag ställa sig framför musikerna, vänd mot dessa, lyfta vänster arm rakt upp, fälla den rakt ner, när man skulle sluta spela, och därefter åter inta sin plats i ledet. Verkligen pampigt!

Knut Björkenstam

marinmuseum

Under hela utställningstiden kommer det att bli flera konserter av musikkåren i Karlskrona under Ake Dohlin.

Regionmusikens premiär vid Kungl Hälsinge regemente har, av följande rapport att döma, inte precis gjort att man där längtar efter nästa framträdande.

På militärt håll börjar man nu äntligen inse att man "sält" sin militärmusik.

RAPPORT FRÅN REGIONMUSIKENS PREMIÄR I GÄVLE

Härmed översändes en enkel rapport grundad på egna syn- och hörselintryck den 7 och 8 juli, i samband med att regionmusiken haft premiär i Gävle.

När det gäller musik hör I 14 hemma i Bergslagsregionen. Avsikten är att musikavdelningen i Falun, i likhet med vad som varit fallet sedan maj 1957, skall betjäna regementet. När man nu på regementet skulle ha Krigsmans erinran den 8 juli, tidigare planerad till den 16 juli, men flyttad då det inte fanns någon musik att tillgå då, kunde inte musikavdelningen i

TAKT OCH TON

TAKT OCH TON, utställningen om militärmusiken genom tiderna som visats hela sommaren på Kungl Armémuseum i Stockholm kommer att i valda delar sändas till Marinmuseum i Karlskrona. Utställningen öppnas söndagen den 17 oktober och kommer att vara öppen under ca en månad. Öppningsdagen kommer oktetten Rosenbom att konserterna. Denna består av militärmusiker i Karlskrona som vill rädda flottans musiktraditioner till eftervärlden. Ledare för oktetten är musikflaggkonstapel Ivan Wedeborg.

MUSIK VID HÖGVAKTEN

November månad

3 Uppsalakåren; 6 och 7 Strängnåskåren; 10, 13 och 14 Halmstadskåren; 17 Stockholmskåren; 20, 21 och 24 Västeråskåren; 27 och 28 Strängnåskåren.

December månad

1 Strängnåskåren; 4, 5, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 24, 25, 26, 29 Stockholmskåren

Den 5, omedelbart efter vaktavlösningen, konserterar Stockholmskåren på Stortorget.

X

NYTT OCH NOTERAT

Inför regionmusiken hade man från militärt håll ordnat en slutuppvisning av militärmusiken med en serie avskedskonserter under den gemmensamma rubriken "Militärmusiken spelar". Denna militärmusikfestival pågick den 7 - 10 juni och bestod av sammanlagt 18 konserter, med en pampig avslutning i Kungsträdgården då de sammanlagda kårerna från Stockholm, Strängnäs, Västerås och Uppsala medverkade. Dagarna och kvällarna dessförinnan hade dessa kårer plus Örebro- och Falukårerna gjort enskilda framträdanden på olika platser i Stockholm med förorter. Under dessa dagar spelades det faktiskt samtidigt på så många platser att det även för den mest entusiastiske var omöjligt att bevista allt. Man tvingades helt enkelt att försöka plocka ut det som verkade mest intressant.

Samtliga konserter var av sedvanlig hög klass och bjöd på ett omväxlande militärmusikprogram. En konsert av det mera ovanliga slaget förtjänar ett speciellt omnämnande. På grund av (o)gynnsamt väder måste i sista stund Västeråskårens friluftskonsert vid Rålabshov den 8 juni flyttas till förut rekognoserad alternativ konsertplats i Kungsholms kyrka där den publik som gjort sig omaket att förflytta sig dit fick lyssna på en mera sällan visad sida av musikkårens talanger. Under ledning av Allan Weiberg utförde kåren en verkligt högklassig kyrkokonsert som inleddes med Water music (Händel). Övriga nummer var Panis Angelicus (Franck), Trumpet Voluntary (Clark), Morgonstämning ur "Per Gynt" (Grieg), Gammal fåbodpsalm och Vid Frösö kyrka (Peterson-Berger). Att kåren verkligen är mångsidig framgick av framförandet av Beethovens Lovsång i vilket kårens medlemmar uppträdde som manskör med Allan Weiberg i rollen både som dirigent och förste tenor.

Höjdpunkten i "Militärmusiken spelar" var naturligtvis den stora avslutningskonserten i Kungsträdgården då de olika musikkårens ledare dirigerade och presenterade var sin avdelning. Inledningsnummer var overtyren till "1812" (Tjajkovski) och en tidigare aldrig hörd Festfanfar av Ivar Widner, en mycket pampig komposition, skriven, förutom för vanliga fanfartrumpeter, för kröningstrumpeter. I en omgrupperingspaus beättade major S Nordenskjöld sakkunnigt och intressant om Stockholms slott och högvakten, ett ämnesområde som han behärskar bättre än någon annan genom sin fleråriga tjänstgöring som organisatör av högvakter m m.

Aftonen avslutades helt följdriktigt med att flaggan halades till Svenska arméns paradmarsch och ridån för svensk militärmusik gick ned till tonerna av Svenska arméns tapto.

TAKT OCH TON avslutades med två marschkonserter av verkligt hög klass. Publikanslutningen vid dessa konserter var så stor att sittplatserna på långa vägar inte räckte till - vid SMFr:s konsert inräknades 500 personer, den högsta besöksiffra Armémuseum någonsin haft. Intresset för marschmusik tycks inte ha minskat.

av TV-programmet att döma, en skäligen ointressant historia, möjligtvis kan bortklippta delar ha varit av större intresse. Det program som såväl musikkörer som säckpipskörer presenterade var mycket slätstruket och oinspirerat ur såväl musikalisk som orkestralmässig synpunkt. De ur musikalisk synpunkt ointressanta utfyllnadsprogram i form av motorcykelkörning och olika tävlingar som alltid ingår i detta Tattoo förlorar all eventuell charm och spänning vid TV-framförandet.

Ett litet tillrättaläggande skall här även göras. Det kavalleriregemente som rubricerades som nyuppsatt är givetvis ingalunda något nyuppsatt dylikt. I Storbritannien sättes förvisso i dessa dagar inga regementen upp vare sig kavalleri eller andra. I stället dras det ena regementet efter det andra in eller sammanslås med ett annat. Det sistnämnda är även fallet med det gamla kavalleriregemente vars pukslagare/bastrumslagare sedan tidiga 1800-talet bär den vita björnskinnsmössan, och som i dag bär namnet The Royal Scots Dragoon Guards. Det nya namnet är resultatet av ett denna sommar The Royal Scots Greys "kopplades" med 3rd Carabiniers för att rädda detta undan indragning. Regimentet har fortfarande sin stab i Edinburgh och bär sin gamla uniform inklusive den vita björnskinnsmössan. Karabinjärernas inträde i gemenskapen markeras enbart av att, som bakgrund till Scots Greys emblem, den franska örnen, har lagts karabinjärernas korslagda gevär. The Greys släppte även den ena pukfanan så att pukhästen Trojan, en gåva från drottningen, numera till höger puka för karabinjärernas pukfana och till vänster puka för Royal Scots Greys'. Säckpipskåren som Royal Scots Greys erhöll tillstånd att sätta upp när regementet avhästades finns fortfarande kvar. Att regementet inte är nyuppsatt bevisas även av det faktum att det är Scotlands Senior Regiment.

REL

----- X -----

FRÅGOR OCH SVAR

I Marschnytt nr 10 sid 14 står omtalat en skiva med Heeresmusikkorps 7 i Düsseldorf. Jag vore tacksam få veta skivmärke och nummer på denna inspelning, eller om den är privat utgiven, varifrån den kan anskaffas.

Inspelningen heter "Treffpunkt Düsseldorf" och är utgiven på skivmärke Cornet med nummer 17011. Den finnes dock icke i Sverige.

----- X -----

AN CEILIDH

Fredagen den 22 oktober anordnar The Macdonald Lands Trust Appeal en kvälls underhållning i skotsk stil i ABF-husets Z-sal.

THE THISTLE PIPE BAND inleder aftonens underhållning klockan 19. Programmet, som kommer att omfatta säckpipespel i alla former, olika höglands- och folkdanser samt kör och solosång, varar i två och en halv timme.

Biljetter à 7 kronor kan beställas skriftligen eller telefonledes från nedanstående adress. Då biljetterna kommer att översändas per postförskott kan tyvärr inga beställningar göras efter onsdagen den 20.

The Thistle Pipe Band
Pipe Major Per Colliander
Västerled 5
161 37 Bromma
Telefon 08/26 44 57